

Overfor: Fra et vaskehus. Maleri af Carl Bloch (?). Til højre: Blæresmælde. (EH).

LITTERATUR: (1) 697 347; (2) 739 2,1800,735f; (3) 661 2,1819,249-52; jf. 398 1821,481; (4) 514 1840,279f; (5) 596 32; (6) 856 nov. 1941; (7) 697 1648,347; (8) 634 12680.

Blæresmælde, *Silene cucubalus*

er alm. på gærder og marker, de glatte blågrønne stængler bærer en kvast af nikkende blomster med hvide kronblade.

Blæresmælde og *blæreurt* 1793ff (konstrueret) fordi børn med fingrene klemmer det store, af naturen »oppustede« bæger sammen foroven og slår det itu mod den anden hånd eller panden, så der lyder et lille smæld (legen kendt litterært fra 1767; 1). *Smælde* 1793ff NJylland og *smække*, *smækkeblomst* 1821, *smældekåtte* Bornholm, til kåt = klump (eller kodde = scrotum?), *smæk-igen* NVSJælland, *knaldblomst* Sønderjylland, Vardeegnen, SJælland, *knalder* Sønderjylland, NSJælland, *knaldurt* Anholt, Ø-SJælland, Møn, *knaldert* (eller *knallert* som fyrværkeriet) NSJælland, *knaldhætte* Jylland, NSJælland, *knaldhat* Sønderjylland, *knalpose* Hanherred, *skralde*, *skraldeblomst* Jylland,

skraldrose og *Maren Skraldehat* MJylland, *skraldemand* Djursland, *skraldbasser* VSJælland, *knaækker*, *knaekblomst* NSJælland. I øvrigt: *skumnellike* 1688-1821, ses ofte med cikade-skum (»snogespyt«) jf. *snogeblofst* Fyn; *augustblomme* 1793-1821 blomstrer til ind i august, *hvidklokke* Jylland, *fandens pung* ØJylland eller Samsø, sidste led måske = scrotum; *koneblomme* Sønderjylland og *gammelkvinde* SSlesvig, blomsten kan minde om en kyse med blonde- eller pibekrave; *pisseblomst* SJælland, vel efter en anvendelse som urindrivende lægemiddel (2).

LITTERATUR: (1) 977 168; (2) 689 2,594-96.

Roddelene indeholder saponin og skummer omtrent som kvilljabark, blev under 2. verdenskrig anbefalet som erstatning for denne (1). Når kørne om efteråret kom på stald, skulle de æde frøhusene, så kunne ingen forhekse dem om vinteren; planten groede bl.a. på kirkegårde og fik dér en særlig kraft (VSJælland; 2).

LITTERATUR: (1) 856 nov. 1941; (2) 466 161 jf. 228e 3,411.